

2. Калініна Л., Калініна Г. Тенденції управління закладами освіти в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні. Директор школи. 2017, серпень, № 15 – 16. С. 95 – 105. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/708614/1/dyg-2017-015-block-Kalinina.pdf>. (дата звернення: 28.08.2023).
3. Книшик С. Особливості реформування системи державного управління загальною середньою освітою в Україні: європейський досвід. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 43. С. 74 – 80. URL: file:///C:/Users/Александра/Downloads/efdu_2015_43_11.pdf (дата звернення: 12.09.2023).
4. Липовецька О. Зарубіжний досвід управління освітою регіону : Вісник Національної академії держуправління при президентові України. 2013. № 1. С. 247 – 253. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2013-1-33.pdf>. (дата звернення: 18.05.2023).
5. Лісова Н. І. Державно-громадське управління розвитком загальної середньої освіти в малих містах України : Монографія. Черкаси, Видавець Пономаренко Р. В. 2018. 360 с. URL: <http://www.undip.org.ua/upload/iblock/85e/monografiya-lisova-n.i.-23.01.2019.pdf>. (дата звернення: 05.08.2023).
6. Мархлевські Войцех, Процак Олег. Стратегія розвитку освіти в громаді : Практичний порадник. SKL Intrnational 2018. К. 2018. 56 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/186/strategy.pdf> (дата звернення: 18.09.2023).
7. Пастовенський О. В. Поліструктурна модель громадсько-державного управління загальною середньою освітою : Шлях освіти. 2012. № 1. С. 12-18. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/27749/1/Стаття%20Поліструктурна%20модель%20управління.pdf>. (дата звернення: 30.09.2023).
8. Пастовенський О. В. Тенденції розвитку системи управління загальною середньою освітою в умовах зростання різноманітності освітніх систем : Вісник Житомирського держуніверситету ім. І.Франка. 2012. Вип. 61. С. 106 – 109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDU_2012_61_22. (дата звернення: 24.09.2023).

ІНТЕГРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УПРАВЛІННЯ ЗЕЛЕНИМИ ПРОЄКТАМИ

*Лінський О.Л.
Полтава, Україна*

Науковий керівник: Іщенко Інна Сергіївна, кандидат економічних наук, асистент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А.Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Циркулярна економіка є новаторським підходом до ведення бізнесу та управління ресурсами, спрямованим на мінімізацію відходів і максимізацію повторного використання матеріалів. В умовах глобальних екологічних викликів, таких як зміна клімату, вичерпання природних ресурсів і

забруднення навколишнього середовища, циркулярна економіка пропонує альтернативу традиційній лінійній моделі "виробництво-використання-викидання". Її основні принципи включають збереження цінності ресурсів якомога довше, відновлення природних систем та створення безвідходних циклів виробництва.

Інтеграція принципів циркулярної економіки в управління зеленими проектами є стратегічно важливим кроком до сталого розвитку. Зелені проекти, які спрямовані на зменшення негативного впливу на довкілля, стають ще ефективнішими, коли вони враховують принципи циркулярності. Це може включати проектування продуктів та послуг з урахуванням їх майбутнього повторного використання, розробку систем збору та переробки відходів, а також впровадження бізнес-моделей, що сприяють спільному використанню ресурсів та розширенню життєвого циклу продуктів.

Принципи циркулярної економіки, які можуть бути корисними в зелених проектах, включають:

- Відновлюваність ресурсів;
- Замкнуті цикли матеріалів;
- Відновлення і регенерація природних систем;
- Промисловий симбіоз;
- Цифровізація і використання даних.

Відновлюваність ресурсів означає використання матеріалів та енергії, які можуть бути поновлені природним шляхом або виготовлені з відновлюваних джерел. Це включає біоматеріали, сонячну, вітрову та інші види відновлюваної енергії. Застосування відновлюваних ресурсів дозволяє зменшити залежність від викопних палив, що сприяє зниженню викидів парникових газів і збереженню природних ресурсів для майбутніх поколінь. Крім того, відновлювані ресурси часто сприяють створенню більш стійких і екологічно чистих виробничих процесів.

Принцип замкнутих циклів матеріалів передбачає створення систем, в яких матеріали постійно повторно використовуються і переробляються, мінімізуючи утворення відходів. В ідеалі, відходи одного виробничого процесу стають сировиною для іншого. Це може бути досягнуто через ефективні системи збирання та переробки відходів, а також через інноваційні підходи до дизайну продуктів, які полегшують їх розбір і повторне використання. Замкнуті цикли матеріалів допомагають зберегти природні ресурси і зменшити негативний вплив на довкілля.

Відновлення і регенерація природних систем включає впровадження практик і технологій, що сприяють відновленню екосистем і підвищенню їхньої продуктивності. Це може включати заходи з відновлення ґрунтів, лісів, водних систем та інших екосистем, які були пошкоджені або виснажені через антропогенні діяльності. Сільське господарство з використанням регенеративних методів, таких як агролісівництво, органічне землеробство та пермакультура, також сприяє підвищенню біорізноманіття, покращенню якості ґрунтів та збільшенню стійкості агроекосистем до зміни клімату.

Промисловий симбіоз передбачає співпрацю між різними підприємствами, де відходи одного виробництва використовуються як

ресурси для іншого. Це створює синергетичні ефекти, що дозволяють зменшити витрати на сировину та утилізацію відходів, одночасно підвищуючи ефективність використання ресурсів. Приклади промислового симбіозу включають обмін енергією, водою, матеріалами та побічними продуктами між підприємствами. Такі підходи сприяють створенню більш стійких і економічно ефективних виробничих систем, зменшуючи негативний вплив на навколишнє середовище.

Цифровізація і використання даних є важливим інструментом для підвищення ефективності і прозорості в управлінні ресурсами та процесами. Використання інтернету речей (IoT), великих даних, штучного інтелекту та інших цифрових технологій дозволяє оптимізувати виробництво, знижувати енергоспоживання, мінімізувати відходи та поліпшувати логістичні процеси. Дані можуть бути використані для моніторингу стану обладнання, прогнозування потреб у технічному обслуговуванні, а також для прийняття рішень на основі реального часу. Це сприяє підвищенню ефективності ресурсокористування і зменшенню екологічного впливу.

Таким чином, інтеграція принципів циркулярної економіки в управління зеленими проектами не лише сприяє екологічній стійкості, але й може забезпечити економічні переваги, такі як зниження витрат на матеріали, зменшення залежності від невідновлюваних ресурсів і створення нових ринкових можливостей. Ця тема є особливо актуальною в контексті глобальних зусиль з переходу до більш стійких економічних моделей і захисту навколишнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Залунін М.М. Циркулярна економіка як передумова забезпечення сталого розвитку / М.М. Залунін; Економіка та управління підприємствами. – 2019. – С.1-6.
2. Дейнеко Л. В., Циплінська О. О. (2018). Циркулярна економіка як напрям промислової модернізації: європейський досвід. Економіка: реалії часу. №5(39), с. 30-40.
3. Нагара М.Б. (2021). Циркулярна економіка: генезис, структура, особливості. Економічна наука, 10, 68- 73.
4. Гавловська Н. І. Управління проектами : навч. посібник / Н.І.Гавловська, Є. М. Рудніченко. – Хмельницький : ХНУ, 2022. – 258 с.
5. Чайка В. М., Рибалко Ю. В., Міняйло А. А. Агроекологія. Київ : ЦП «Компринт», 2016. 396 с.
6. Екологічні основи управління водними ресурсами : підручник / А.І.Томільцева, А. В. Яцик, В. Б. Мокін та ін. К. : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 200 с.
7. Агроекологія: Навчальний посібник / О. Ф. Стогній, А. Т. Кардашов та ін. – К.: Вища освіта, 2006. – 671 с.
8. Соломенко Л. І., Боголюбов В. М., Волох А. М. Загальна екологія : підручник. Вид. 3-ге, випр. і допов. Херсон, 2019. 351 с.
9. Іващенко О.О., Іващенко О.О. Майбутнє системи захисту рослин, екологічні аспекти. Карантин і захист рослин. 2015. № 9. С. 1–4.

10. Екологія біорізноманіття. Підручник / Яцик А. В., Грищенко Ю. М., Якимчук А. Ю., Пашенюк І. А. Київ : Генеза, 2013. 408 с.
11. Паламарчук В.Д. Біологія і екологія сільськогосподарських рослин. Вінниця, 2013. 690 с.

ІНФОРМАЦІЙНО–КОМУНІКАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ

*Лі Юньцю
Полтава, Україна*

Науковий керівник: Школяр Сергій Петрович, кандидат технічних наук, доцент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А.Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Сьогодення доводить, що недостатньо тільки створити вдалий товар, призначити його ціну та сформувати відповідні канали розподілу, є необхідність мобільно проінформувати покупців про існування даного товару, запевнити та переконати їх в необхідності покупки. Для виконання цих функцій в арсеналі роботи підприємства на ринку існує система маркетингових комунікацій, яка реалізується в рамках інформаційно-комунікаційного забезпечення маркетингової політики. Маркетингова політика комунікацій – це комплекс заходів щодо формування системи маркетингових комунікацій, їх інтеграції, впровадження нових технологій в комунікативний процес. В основі формування маркетингової політики комунікацій знаходиться створення системи (комплексу) маркетингових комунікацій.

В сучасній літературі з маркетингу міститься ряд визначень маркетингових комунікацій Ф. Котлер зазначає, що: «Загальна програма маркетингових комунікацій, яка називається комплексом просування, представляє собою специфічне поєднання засобів реклами, особистого продажу, стимулювання збуту і пропаганди». С.С. Гаркавенко: «Просування (маркетингові комунікації) – створення і підтримування постійних зв'язків між фірмою і ринком з метою активізації продажу товарів і формування позитивного іміджу шляхом інформування, переконування та нагадування про свою діяльність» [1].

Узагальнюючи Братко О.С. (2006) дає наступне визначення: інформаційно–комунікаційне забезпечення маркетингової політики (маркетингові комунікації) – це система налагодженого обміну інформацією з ринком збуту, яка дозволяє підприємству адаптуватися до ринкових умов, що змінюються і добиватися поставлених цілей.

Інформаційно–комунікаційне забезпечення управління проєктами, формування на його основі маркетингової політики просування інноваційних товарів та послуг, передбачає в рамках системного підходу, що воно є частиною (підсистемою) більш складної системи відповідно із своїми елементами та зв'язками. При цьому фахівці визначають, що маркетингова